

ÎNCHEIERE

07 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și reprezentantul lui Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghe Gîrnu împotriva Ministerului Justiție al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiție al Republicii Moldova și reprezentantului lui Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din 16 decembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 29 septembrie 2016, Gheorghe Gîrnu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiție al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015, a fost respins demersul procurorului în Procuratura Generală, Vitalie Codreanu, cu privire la aplicarea în privința lui a măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu pe un termen de 30 zile și a fost aplicată măsura preventivă – eliberare sub control judiciar pe un termen nelimitat.

Menționează că, încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015 a contestat-o cu recurs la data de 19 ianuarie 2015, însă până la data depunerii prezentei cereri de chemare în judecată, recursul nu a fost examinat.

Consideră că, în așa mod i-a fost încălcat dreptul la examinarea recursului în termen rezonabil, fiindu-i cauzat prejudiciu moral.

Solicită, constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a recursului declarat la data de 19 ianuarie 2015, împotriva încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015, în partea aplicării măsurii preventive – eliberarea sub control judiciar, repararea prejudiciului moral în sumă de 2000 euro și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 decembrie 2016 acțiunea a fost admisă parțial. A fost constatat încălcat dreptul lui Gheorghe Gîrnu la judecarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 depusă

împotriva încheierii Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015 și încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu suma de 3000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neântemeiată.

Prima instanță admitând parțial acțiunea și-a argumentat concluzia prin faptul că, potrivit raportului prezentat de Curtea de Apel Chișinău rezultă că, prin decizia Curții de Apel Chișinău cu nr.14r-24/15 din 14 ianuarie 2015, a fost respins ca nefondat recursul avocatului Serghei Mocanu în interesele lui Gheorghe Gîrnu și a fost menținută încheierea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 19 decembrie 2014, privind aplicarea măsurilor preventive arest la domiciliu, pe un termen de 30 zile, în privința lui Gheorghe Gîrnu.

Concomitent se arată în raport că, până la data de 24 octombrie 2016 în adresa Curții de Apel Chișinău nu a parvenit pentru examinare în ordine de recurs, recursul depus de Gîrnu Gheorghe împotriva încheierii Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015 privind aplicarea măsurii preventive în privința acestuia - eliberarea sub control judiciar. În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (3) și (4) CPP, cererea de recurs se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă iar instanța de fond remite cauza în adresa instanței de recurs, de aceea se recomandă adresarea la Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău pentru obținerea informațiilor vis-a-vis de recursul depus de Gîrnu Gheorghe la data de 19 ianuarie 2015, or acest recurs nu a parvenit la Curtea de Apel pentru examinare în ordine de recurs.

Potrivit raportului prezentat de Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău la data de 06 ianuarie 2015 în judecătoria Râșcani mun. Chișinău a parvenit demersul procurorului secției conducerea urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale, Vitalie Codreanu privind prelungirea duratei termenului arestării la domiciliu cu 30 zile lui Gîrnu Gheorghe Alexandru.

La data de 06 ianuarie 2015, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor demersul procurorului a fost repartizat spre examinare judecătorului de instrucție a judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, Anatolie Galben.

Prin încheierea judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015 s-a respins demersul procurorului secției conducerea urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV Procuraturii Generale, Vitalie Codreanu privind prelungirea duratei termenului arestării la domiciliu cu 30 zile lui Gîrnu Gheorghe Alexandru și s-a aplicat în privința învinutului Gîrnu Gheorghe Alexandru măsura preventivă sub formă de liberare provizorie sub control judiciar eliberându-l de sub arest la domiciliu la 16 ianuarie 2015, orele 01.30, iar inspectoratul de poliție de la locul de trai al învinutului va efectua controlul asupra respectării de către învinuit a restricțiilor și obligațiilor stabilite de instanță. Încheierea a fost înmănată părților la data de 15 ianuarie 2015.

Se mai reține în raport că, cererile de recurs se înregistrează în Registrul de intrare a corespondenței în judecătoria Râșcani, mun. Chișinău fiind ulterior înregistrate și transmise judecătorului în procedura căruia se află cauza prin intermediul Registrului de primire a corespondenței din cancelarie. În urma verificărilor s-a constatat că la 19 ianuarie 2015 de către Gheorghe Gîrnu a fost depusă cerere de recurs împotriva încheierii judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015. În cadrul pregătirii dosarelor de către greșier, pentru expedierea la

Curtea de Apel Chișinău, din cauza volumului mare de lucru, (în legătură cu faptul că serviciul cancelarie s-a aflat în dare de seamă, s-au acumulat mai multe cereri care au fost date toate odată) probabil întâmplător, cererea de recurs înaintată de către Gîrnu Gheorghe împotriva încheierii judecătoreiei Rîșcani mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015 a fost anexată la alt dosar.

Totodată, se menționează în raport că, atât învinuitul cât și avocatul Serghei Mocanu nu s-au adresat instanței în perioada menționată pentru coordonarea stabilirii ședinței de examinare a cererii de recurs la Curtea de Apel Chișinău și nu s-au interesat, într-un termen rezonabil, de ce nu au fost citați, înștiințați despre numirea cererii de recurs spre examinare.

Astfel, prima instanță examinînd circumstanțele pricinii, reieșind din conținutul raporturilor prezentate de Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, a conchis că, cererea de recurs înregistrată de Gheorghe Gîrnu la data de 19 ianuarie 2015 în cancelaria Judecătoreiei Rîșcani, mun. Chișinău, asupra încheierii Judecătoreiei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2015, nu a fost expediată împreună cu dosarul Curții de Apel Chișinău.

Urmare, prima instanță a stabilit că, Gheorghe Gîrnu are dreptul la repararea prejudiciului moral prin prisma Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, deoarece de la depunerea cererii de recurs 19 ianuarie 2015 și până la data de 16 decembrie 2016 – pronunțarea hotărârii, recursul nu a fost examinat.

Totodată, prima instanța admitînd parțial pretenția reclamantului cu privire la recuperarea prejudiciului moral a conchis că, ținînd cont de caracterul cauzei în care s-a constatat încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, miza pentru reclamant, perioada măsurilor/obligațiilor stabilite prin încheiere precum și de principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suma de 2000 euro solicitată de reclamant este exagerată, încalcă principiul general al echității și ar constitui un venit nejustificat, fiind excesivă și disproporționată, iar suma de 3000 lei este echitabilă pentru acoperirea prejudiciului cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017 au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Gîrnu și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 30 martie 2017, în termenul prevăzut de lege, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu hotărârile instanțelor ierarhic inferioare, deoarece instanța de apel și instanța de fond au aplicat eronat normele de drept material.

Menționează că, instanța de apel și instanța de fond nu au ținut cont de Raportul motivat, prezentat de către Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, potrivit căruia denotă comportamentul lipsit de diligență a lui Gheorghe Gîrnu, precum și miza scăzută a acestuia întru examinarea cererii de recurs din 19 ianuarie 2015, fapt ce permite a concluziona că reclamantul în mod direct a aprobat și a acceptat tacit toate acțiunile întreprinse de către autoritatea judecătorească, urmărind un interes exclusiv pecuniar.

Susține că, în conformitate cu art. 61 alin.(1) CPC, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Or, principiul fundamental al bune-credințe în folosirea drepturilor sale, este aplicabil și în raport cu reprezentanții acestora.

Consideră că compensarea cheltuielilor de asistență juridică sunt nejustificate, instanța de apel luând în considerație doar bonul de plată prezentat în litigiul dat, dar neluând în considerație și actele/acțiunile efectuate de avocat, timpul de muncă depus de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistență, rezultatul obținut, natura și durata relațiilor dintre avocat și alți factori.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la data de 15 mai 2017, și reprezentantul lui Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii cerințelor privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 2000 euro și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 4000 lei, și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, a aplicat eronat normele de drept material.

Menționează că, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanțele judecătorești nu au ținut cont de practica CEDO, deoarece în cazuri similare cu titlu de daune morale se încasează sume de la 600 euro până la 3000 euro. Totodată, instanța de apel și prima instanță nu au ținut cont nici de faptul că cererea de recurs nici la moment nu este examinată, fapt ce a dus la încălcarea lui Gheorghe Gîrnu la un proces echitabil, deoarece scopul de bază a unei justiții îl constituie satisfacerea echitabilă a drepturilor omului în cadrul unui proces judiciar, astfel recuperarea pagubei urmează a fi egală cu cheltuielile suportate pentru remedierea pagubei cauzate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de reprezentantul lui Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu a fost depus în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și reprezentantului lui Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizând actele cauzei completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele recurenților se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei.

Prin urmare, argumentele invocate în cererile de recurs sunt similare argumentelor invocate atât în prima instanță, cât și în instanța de apel și sunt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept, cărora instanța de apel le-a dat o apreciere corectă, având la bază cumulumul de dovezi administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, apreciate conform art.130 CPC.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în

cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și reprezentantului lui Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și reprezentantului lui Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile Ministerului Justiției al Republicii Moldova și reprezentantului lui Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic